

PRODUSE MEDICAMENTOASE NOI PE PIAȚA FARMACEUTICĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Eugeniu Nicolai¹, Vladimir Valica¹, Vladimir Safta²

1 - CȘDM, USMF "Nicolae Testemițanu"

2 - Catedra Farmacie Socială "Vasile Procopișin", USMF "Nicolae Testemițanu"

Rezumat

Acest articol prezintă situația actuală a pieței farmaceutice a Republicii Moldova și produsele medicamentoase noi

Abstract

New pharmaceuticals on the market of Republic of Moldova

This article reveals the current situation on the pharmaceutical market of Republic Moldova and new pharmaceuticals.

În ultimii ani piața farmaceutică a Republicii Moldova a cunoscut o creștere destul de pronunțată, în special după ameliorarea cadrului legislativ în domeniu. Totuși, în pofida dinamicii și dezvoltării ascendente, piața farmaceutică moldovenească este caracterizată printr-o atractivitate relativ scăzută pentru companiile multinaționale de profil din Europa. Astfel, conform unui clasament anual elaborat de **Pharmaceuticals & Healthcare Business Environment** [1], piața farmaceutică din Moldova a fost evaluată la 211 milioane USD, situată pe locul 19 din cele 20 de piețe analizate din Europa Centrală și de Est. Mai mult ca atât, prognozele pentru 2012 au fost în scădere, fapt pentru care aceasta a fost estimată la 206 milioane USD. Este interesant faptul că în 2008 același organism de evaluare a piețelor farmaceutice a estimat piața locală la o valoare de 242, plătându-se pe locul 17 din cele 20 de piețe.

Astfel, chiar dacă **Business Monitor International** în 2008 prognoza o creștere anuală de 13% a pieței farmaceutice mondiale, valoarea mică a pieței locale, influențată aparent de efectele crizei economice, este unul dintre factorii majori care îi scad atractivitatea, fapt ce nu a adevărat pronosticurile respective. Printre alte motive care limitează atractivitatea pieței farmaceutice a Republicii Moldova ar fi nivelul relativ scăzut al instrumentelor legale privind proprietatea intelectuală, opțiunile de rambursare limitate etc. Deși farmaciile noastre sunt invadate de medicamente străine, de zeci de ani în R. Moldova există întreprinderi care nu doar produc o gamă largă de produse farmaceutice, dar și exportă medicamente în alte țări precum România, Ucraina ori Belarus etc. Mai mult decât atât, în ultimii ani industria farmaceutică s-a dezvoltat ascendent, pe piața autohtonă apărând numeroase companii care fabrică medicamente atât pe bază naturală, cât și sintetică.

Prima fabrică de medicamente din R. Moldova și-a început activitatea cu mai bine de șapte decenii în urmă. Este vorba de întreprinderea farmaceutică „Farmaco”, care și până în prezent este considerată unul dintre cei mai mari producători de medicamente esențial vitale din țară. Potrivit **președintelui Asociației Producătorilor de Produse**

Farmaceutice și Parafarmaceutice (PPFP) [3] din R. Moldova, fabrica „Farmaco”, până în anul 1998, a activat ca unicul producător autohton de produse farmaceutice din R. Moldova. În prezent, întreprinderea farmaceutică produce diferite forme farmaceutice: soluții injectabile, perfuzii, comprimate, capsule, produse galenice.

Actualmente, în R. Moldova activează 29 producători de medicamente, iar primele companii private și-au început activitatea din 1998. Deși în ultimii ani industria farmaceutică națională a cunoscut o creștere considerabilă atât în volumul producerii, cât și al vânzărilor pe piața internă, oamenii nu prea cunosc faptul că în R. Moldova se produc medicamente.

„**Piața noastră** este invadată de medicamente străine, iar atunci când un simplu om intră în farmacie, desigur că, în primul rând, vede medicamentele de import. Cu toate acestea, lucrurile nu merg rău, iar în ultimii ani industria farmaceutică națională a înregistrat o majorare a volumului de producere de la 22,83 milioane dolari în 2011 la 32,74 milioane dolari în 2012. De asemenea, în 2012 a crescut cu peste o treime volumul vânzărilor pe piața internă, iar exportul medicamentelor a înregistrat o creștere de aproape 26 la sută”, menționează **Președintele PPFP**. Potrivit lui, din totalul produselor medicamentoase înregistrate în R. Moldova, cota celor autohtone este în jur de 18%, însă valoric această cotă este de numai șapte la sută. La începutul anului curent, în **Nomenclatorul de stat al medicamentelor** erau incluse 1104 denumiri de medicamente fabricate în R. Moldova din totalul de 6101 de produse. Chiar dacă multora li se creează impresia că medicamentele autohtone sunt mai scumpe decât cele de import, **Președintele PPFP** susține că acest lucru se datorează faptului că prețul la gazele naturale și energia electrică la noi este de trei ori mai mare decât în Belarus și în alte țări CSI. „Plus la toate, avem o piață de trei milioane de populație. Prețurile majore plus o piață de desfacere relativ mică creează un handicap, dacă ne referim la preț. În ceea ce privește regulile universale de stabilire a prețului, atunci când produci o cantitate mai mare de produse, respectiv

ai un preț mai bun la materia primă, iar produsele finite comercializate vor aduce un profit mai mare”, a menționat președintele asociației. El consideră că pentru a înregistra o creștere sporită a volumului de medicamente autohtone și statul ar trebui să ofere mai mult sprijin producătorilor locali.

Printre producătorii autohtoni se află și compania „Eurofarmaco”, care face parte din grupul „Ropharma”, o societate de acțiuni cu o cifră de afaceri de circa 100 mln. euro, care are o experiență de cincisprezece ani pe piață. Aceasta produce o gamă diversă de produse farmaceutice, iar cea mai mare parte a pieței de desfacere o are în R. Moldova, România și Belarus. În 2012, aproximativ 56 la sută din produse au fost expuse pe piața autohtonă, iar restul – pe piața internațională.

În această ordine de idei, însă, este cazul să menționăm, că produsele medicamentoase inovative, elaborate în laboratoarele diferitor instituții științifice cu profil medical sunt apreciate înalt la diverse manifestări din țară și străinătate. Interesul față de elaborările savanților moldoveni în cele mai prioritare domenii ale medicinei este pe măsura în care savanții se întorc de la expozițiile și saloanele internaționale cu medalii de aur și argint, cu diplome de mențiune. Acest fapt demonstrează că activitatea farmaceutică ca știință multidisciplinară și parte componentă a sistemului de sănătate în Republica Moldova este în dezvoltare continuă. Cu atât mai mult, că statul acordă o anumită atenție acestui sector, finanțând un șir de proiecte de cercetare, inovare și transfer tehnologic privind elaborarea preparatelor medicamentoase noi, inclusiv a celor din materie primă locală.

Unul dintre aceste proiecte este proiectul de transfer tehnologic „Implementarea în practica medicală a capsulelor cu conținut de Neamon-Hepa și eficiența preparatului în ciroza hepatică” [4] (conducător al proiectului *Vladimir VALICA, dr. hab. farm, profesor universitar, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”*).

Implementarea în practica medicală a inovațiilor contemporane pentru tratamentul și profilaxia cirozei hepatice, este de o actualitate deosebită, deoarece în ultimii ani, se atestă o creștere evidentă a letalității, cauzate de ciroza hepatică, care depășește aproximativ de trei ori indicii similari din țările Europei și ex-sovietice.

Medicamentul autohton **Neamon-Hepa** a fost conceput ca un remediu cu acțiune polifuncțională în domeniul abordat, în perspectiva reducerii concentrației de amoniac în creier, fapt ce ar contribui la diminuarea complicațiilor în ciroza hepatică. Componentele de bază sunt *arginina, spironolactona și BioR-ul*, care prezintă o formulă de perspectivă datorită potențării efectului hepatoprotector.

Acest medicament este unul inovativ. Producerea în serie a capsulelor **Neamon-Hepa** ar asigura necesarul Republicii Moldova în tratamentul și profilaxia encefalopatiei hepatice - cauza principală a comei în afecțiunile hepatobiliare. Produsul va contribui la prevenirea sau / și ameliorarea comei hepatice, iar **efectul economic** va fi determinat de **reducerea importului unor preparate similare** de tipul **Sargenor și Viusid** precum și crearea locurilor noi de muncă în țară.

Producătorul preparatului **Neamon-Hepa** este **ÎCS „EUROFARMACO” S.A.**

De menționat faptul, că producerea în serie a preparatelor medicamentoase, la moment, depinde în mare parte de starea parteneriatului dintre savanții-cercetători, instituțiile de cercetare și producători. Experiența acumulată mărturisește, că elaborările savanților autohtoni sunt competitive atât în plan național cât și internațional, companiile producătoare sunt interesate în extinderea sortimentului de produse autohtone, iar susținerea statului în facilitarea unor asemenea parteneriate va contribui la creșterea cotei produselor autohtone pe piața farmaceutică a Republicii Moldova.

Bibliografie:

1. www.businessmonitor.com/industry/pharma.html
  2. <http://www.fes-moldova.org/media/publications>
  3. <http://www.timpul.md/articol/medicamente-made-in-moldova--41689.html>
  4. <http://aitt.asm.md/>
-